

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel 668 1242 fax 668 1240 e-mail eki@ki.ee

Eesti alkoholiturg

2006. aasta I kvartalis

Tallinn
Juuni 2006

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimusel

Vastutav täitja: Kiira Martens

Eesti Konjunkturiinstituut

Rävala 6 19080 Tallinn

tel 6681242

E-post: eki@ki.ee

<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

Sisukord

Sissejuhatus	5
1. Üldosa	7
2. Kanged alkohoolsed joogid	11
3. Õlu	21
4. Lahjad alkohoolsed joogid	25
5. Rektifitseeritud etanool (piiritus)	31
6. Viinamarjavein ja vermut	33
Kokkuvõte	36

SISSEJUHATUS

Töö eesmärgiks on anda ülevaade Eesti alkoholisektori arengust 2006. aasta I kvartalis.

Töös analüüsitakse:

- alkoholsete jookide tootmise muutusi;
- alkoholsete jookide väliskaubandust riigiti ja tooteliigiti;
- alkoholsete jookide jaemüüki siseturul;
- jaehindade muutusi.

Käesolevas ülevaates on kasutatud Eesti Statistikaameti tootmise ning väliskaubanduse andmeid, ettevõtete tootmise ja siseturu müügi andmeid ning Eesti Konjunktuuriinstituudi kaupluste hinnavaatluste tulemusi.

Töö esimene osa annab lühiülevaate kogu Eesti alkoholiturul toimunud, järgnevad osad keskenduvad erinevate alkoholsete jookide turutrendidele põhjalikumalt.

Töö maht on 36 lehekülge.

EESTI ALKOHOLITURG 2006. AASTA I KVARTALIS

1. ÜLDOSA

Tootmine

2006. aasta I kvartalis olid peaaegu kõikide alkoholsete jookide tootmismahud väiksemad kui aasta tagasi, erandina toodeti mullusest enam vaid lahjasid segatud alkoholsetid jooke ja siidrit. Siidritoodang oli aastatagusest koguni 77% ja lahjade alkoholsete jookide toodang 26% suurem. 2006. aasta 3 kuuga toodeti ESA andmetel Eestis 3,3 mln liitrit viina, likööri- tooteid ja muid kangeid alkoholsetid jooke, 1,5 mln liitrit rektifitseeritud etanooli (piiritust), 0,7 mln liitrit puuvilja-marjaveine, 2,8 mln liitrit segatud lahjasid alkoholsetid jooke, 2,1 mln liitrit siidrit ja 27,0 mln liitrit õlut.

Tabel 1

Alkoholsete jookide tootmine Eestis 2004-2006
(ESA andmetel, mln liitrites)

	2004 I kv	2005 I kv	2006* I kv	Muutus +,-	
				06Ikv/05Ikv, mln l	06Ikv/05Ikv %
Rektifitseeritud etanool	0,76	1,58	1,48	-0,1	-6,3
Kanged alkoholsetid joogid	3,18	3,34	3,32	-0,02	-0,6
sh EKI hinnangul viin	2,36	2,74	2,67	-0,06	-2,2
liköör	1,5	0,46	0,55	0,09	19,3
Puuvilja- ja marjaveinid	0,64	0,76	0,69	-0,07	-9,2
EKI hinnangul	0,92	1,73	1,56	-0,17	-9,8
Õlu	20,54	28,62	27,01	-1,61	-5,6
Lahjad segatud piiritusjoogid	1,29	2,19	2,76	0,57	26,0
Siider	0,73	1,18	2,09	0,91	77,1

* 2006.a – ESA kiirstatistika andmed (laiendatud väiksemale valimile)

Allikad: ESA, EKI

Väliskaubandus

ESA väliskaubandusandmed näitavad, et 2006. aasta I kvartalis alkoholsete jookide ekspordikäive vähenes ligi 1/3 võrra ja impordikäive suurenes 2% 2005. aasta I kvartaliga võrreldes. Väliskaubandusbilanss püsis negatiivseks ning import ületas ekspordi rohkem kui aasta tagasi (2006.a I kv 2 korda; 2005.a I kv 1,4 korda).

Alkoholsete jookide **eksport** rahalises väärtuses oli 2006. aasta I kvartalis 128 mln krooni, mis eelmise aasta samal perioodil ulatus 185 mln kroonini (tabel 2). Langustrendil olid just Eesti ekspordi jaoks olulised alkoholsetid joogid: viin ja õlu. Vaatamata sellele, et kangete alkoholsete jookide ekspordikäive vähenes poole võrra, püsisid need joogid käibe struktuuris esikohal, moodustades 49% alkoholsete jookide kogueksporti käibest (2005.a I kv 69%).

Vaatluse all oleval perioodil vähenes ka õlle ekspordikäive (-15%), kuid suhteliselt väiksema languse tõttu suurenes õlle osakaal käibe struktuuris 4%-punkti võrra võrreldes aastatagusega, ulatudes 20%-ni. Teiste alkoholsete jookide ekspordikäibed suurenesid. Lahjade segatud alkoholsete jookide eksport kasvas 8%, kusjuures põhiline kasv toimus siidrite osas (+79,5%), segatud piiritusjookide rahaline eksport kasvas alla 2%. Oluliselt (üle 4 korra) suurenes rektifitseeritud etanooli (piirituse) rahaline eksport, mille tulemusel selle toote osakaal ekspordikäibes tõusis 1%-lt 2005. aasta I kvartalis 9%-ni 2006. aasta I kvartalis.

Tabel 2

Alkoholsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning
ekspordi- ja impordihinnad I kvartalis 2004-2006

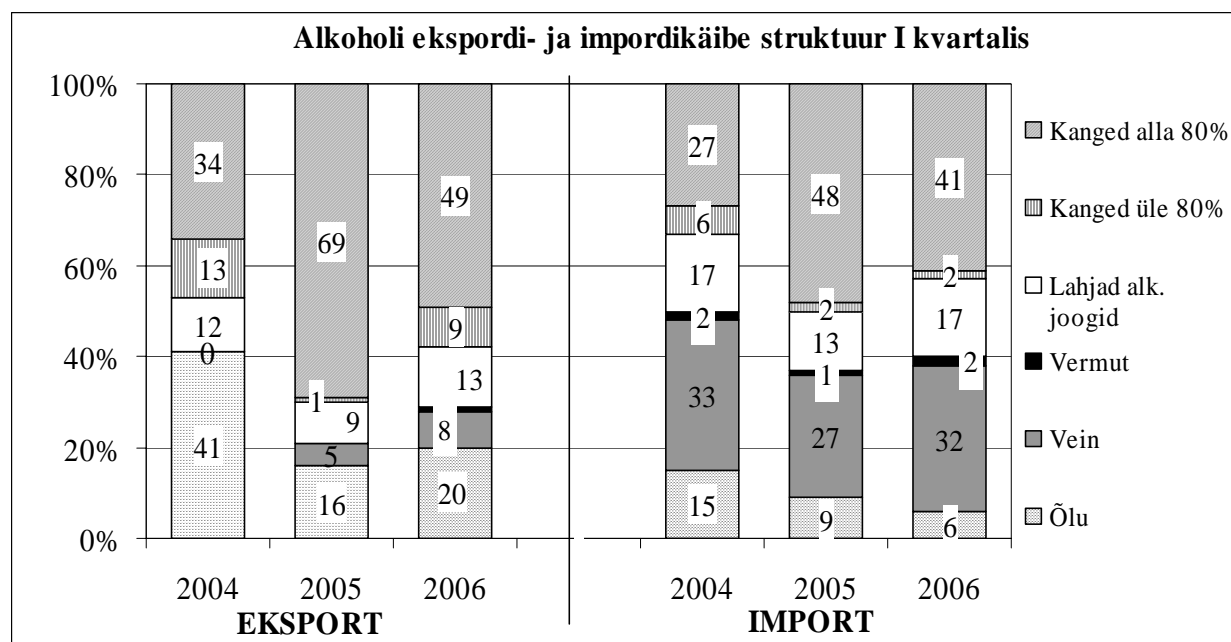
	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2004 I kv	2005 I kv	2006 I kv	2004 I kv	2005 I kv	2006 I kv	2006/05 +/- %
EKSPORT							
Õlu	4.33	5.24	6.20	19,527	29,389	24,838	-15,5
Viinamarjavein	49.71	58.97	36.49	0,035	10,003	10,555	5,52
Vermut	x	35.96	21.65	0,000	0,146	1,399	858,2
Lahjad alkoholised joogid sh siider	7.40 5.70	6.26 7.28	7.00 6.60	5,541 1,499	15,708 5,101	16,948 9,156	7,9 79,5
segatud piiritusjoogid	9.20	5.92	7.04	2,443	6,696	6,813	1,8
Etüülalkohol kangusega >80%	9.74	9.70	9.08	6,127	2,624	11,223	327,7
Kanged alkoholised joogid kangusega kuni 80%*	58.83	276.50	126.70	16,506	127,094	62,680	-50,7
EKSPORT KOKKU	x	x	x	47,730	184,964	127,643	-31,0
IMPORT							
Õlu	5.79	9.27	7.71	20,772	21,794	16,768	-23,1
Viinamarjavein	30.83	31.74	33.44	44,550	68,659	82,957	20,8
Vermut	30.00	33.17	31.48	2,385	3,503	4,192	19,7
Lahjad alkoholised joogid sh siider	17.90 10.00	13.10 13.00	16.49 11.60	22,838 1,916	32,565 6,685	44,166 6,570	35,6 -1,7
segatud piiritusjoogid	41.90	13.40	20.64	10,117	16,923	27,826	64,4
Etüülalkohol kangusega >80%	8.41	9.32	9.59	8,447	4,275	5,067	18,5
Kanged alkoholised joogid kangusega kuni 80%*	140.36	187.20	90.80	37,376	123,441	106,213	-14,0
IMPORT KOKKU	x	x	x	136,369	254,237	259,362	2,0

* 100%-lises alkoholis

Allikas: ESA

Aastatagusest suurem oli ka viinamarjaveini ekspordikäive (+5,5%). Vaadeldaval perioodil müüdi välisurule jätkuvalt ka vermutit ning selle müügi käive suurenes järsult (ligi 10 korda), kuid tema osakaal kogu ekspordikäibes ulatus vaid 1%-ni.

Koguseliselt suurenes enamuse alkoholsete jookide eksport, erandiks olid siingi õlu ja lahjad alkoholised joogid. Õlle müügi kogus välisurule vähenes rohkem kui 1/4 võrra, lahjade alkoholsete jookide koguseline eksport langes 3% eelmise aasta I kvartaliga võrreldes. Suurem osa Eestist eksporditud alkoholsetid jookke müüdi Läti ja Leetu.

Tabel 3

Alkoholsete jookide koguseline põhieksport ja -import I kvartalis (1000 liitrit)

	2004 I kv	2005 I kv	2006 I kv	06 I kv/05 I kv, %
EKSPORT				
Õlu	4 511,4	5 607,4	4 009,3	-28,5
Viinamarjavein	0,7	169,6	289,3	70,6
Vermut	0	4,1	64,6	1475,7
Lahjad alkohoolsed joogid	750,2	2 509,3	2 434,2	-3,0
sh siider	265,0	700,5	1 389,0	98,3
segatud piiritusjoogid	266,3	1 130,0	967,5	-14,4
Etüülalkohol kangusega üle 80%	629,0	270,5	1 236,7	357,2
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%*	280,6	459,7	494,8	7,6
IMPORT				
Õlu	3 586,9	2 351,6	2 174,8	-7,5
Viinamarjavein	1 444,9	2 163,1	2 481,0	14,7
Vermut	79,5	105,6	133,2	26,1
Lahjad alkohoolsed joogid	1 276,1	2 480,7	2 677,8	7,9
sh siider	191,7	512,5	568,6	10,9
segatud piiritusjoogid	241,2	1 267,3	1 348,0	6,4
Etüülalkohol kangusega üle 80%	1 004,1	458,5	528,6	15,3
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%*	266,3	659,4	1 170,0	77,4

* 100%-lises alkoholisisalduses

Allikas: ESA

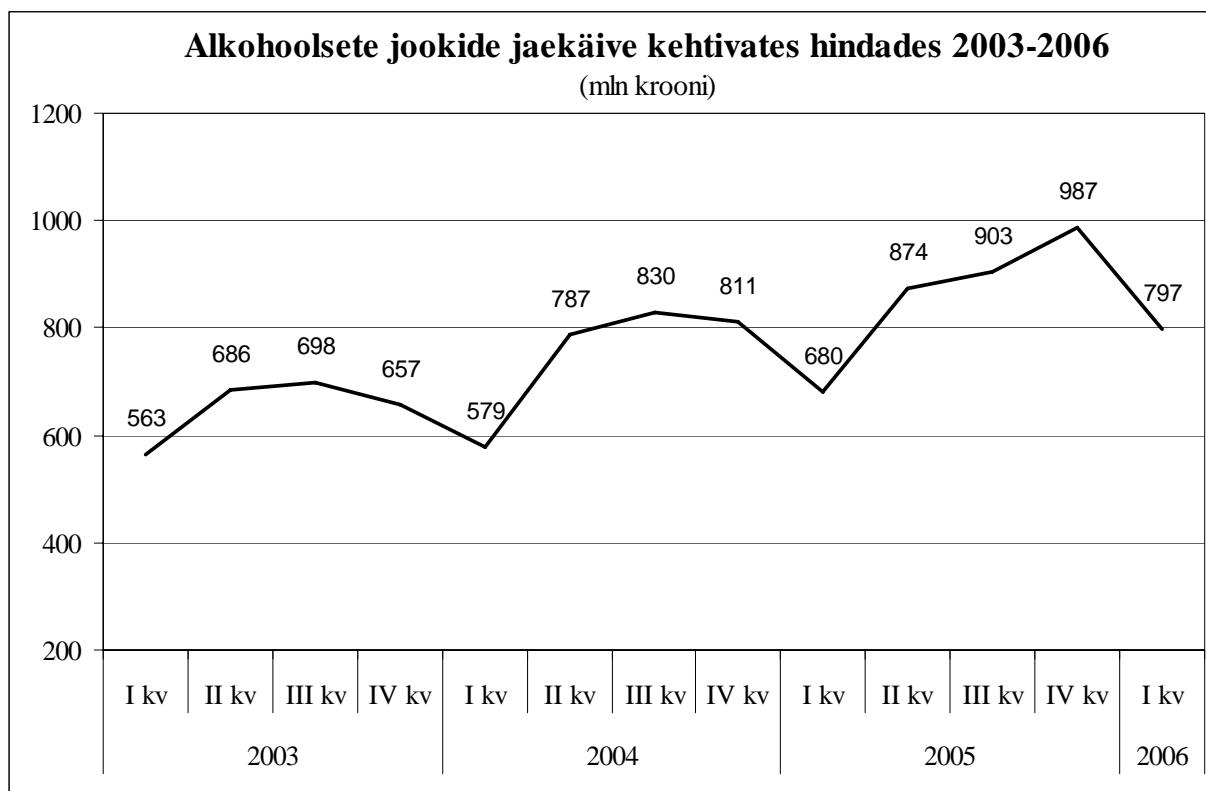
Alkoholsete jookide **impordikäive** ulatus 2006. aasta I kvartalis 259 mln kroonini (2005.a I kv 254 mln kr), see oli 2% suurem kui aasta tagasi. Suurema osa alkoholsete jookide impordikäibed kasvasid, kuid ka siin olid erandiks kanged alkohoolsed joogid ja õlu, mille impordikäibed olid vastavalt 14% ja 23% väiksemad kui 2005. aasta I kvartalis. Lahjade alkoholsete jookide sisseveokäive suurenes teistest jookidest rohkem (+36%), kusjuures kasv toimus segatud piiritusjookide impordi kasvu arvel.

ESA väliskaubanduse andmetel suurenes 2006. aasta I kvartalis peaaegu kõikide alkoholsete jookide **koguline import**. Õlu oli ainsaks tooteks, mille imporditavad kogused vähenesid 7,5%. Suurim kasv toimus kangete alkoholsete jookide osas, mille sisseveetud kogused olid 77% suuremad kui aasta tagasi.

Alkoholsete jookide jaemüük

Alkoholsete jookide **jaekäive** kehtivates hindades oli ESA andmetel 2006. aasta I kvartalis 797,2 mln krooni, mis on 2005. aasta I kvartaliga võrreldes 17,2% suurem (2005.a I kv 680,2 mln kr). Eeltoodud andmete kohaselt oli jooksva aasta käibekasv sama mis eelneval aastal (2005.a 17%). Vaadeldava perioodi käibekasv on eelkõige saavutatud suurema tarbimise arvel, kuna alkoholsete jookide tarbijahinnaindeks oli 2006. aasta I kvartalis vaid 1,2% tõusnud 2005. aasta sama perioodiga võrreldes ja püsis enam-vähem 2005. aasta IV kvartali tasemel, kasvades vaid 0,3%.

Joonis 2

2. KANGED ALKOHOLSED JOOGID

Tootmine

2006. aasta I kvartalis toodeti ESA andmetel kangeid alkohoolseid jooke 3,32 mln liitrit (2005. a I kv 3,34 mln l) ning see oli enam-vähem samal tasemel kui aasta tagasi, vähenedes vaid 0,6%. Tootjate andmetel müüdi Eestis toodetud kangetest alkohoolsetest jookidest 76% siseturule (2005.a I kv 60%), kusjuures müügikasv toimus kõikide kangete alkoholsete jookide osas. Mullusega võrreldes suurendasid tootjad enim viina müüki Eesti turule (+31%), teistest jookidest vähem kasvas konjaki-brändi müük (+0,6%).

AS Liviko, kelle toodangu maht suurenes aastatagusega võrreldes rohkem kui 1/3 võrra, oli jätkuvalt kangete alkohoolsete jookide vaieldamatuks turuliidriks Eestis, hõlmates 71% nende jookide tootmisest ja 66% siseturu müügist. Teisel kohal oli AS Altia Eesti, kelle toodang aga vähenes, mistõttu langes ka ettevõtte osatähtsus kangete alkohoolsete jookide toodangus 15%-lt 2005. aasta I kvartalis 11%-ni 2006. aasta I kvartalis. AS Liiwi Heliis, kes aasta tagasi oli kangete alkohoolsete jookide tootjatest teisel positsioonil, vähendas oma toodangu mahtu oluliselt ning hõlmas käesoleva aasta 3 esimese kuuga sellest vaid 3% (2005.a I kv 17%). Ka AS Onistari ja AS Remedia toodangu mahud oli aastatagusest väiksemad, kuid nende osakaalud ei ole sel perioodil oluliselt muutunud, olles vastavalt 8% ja 5%. AS Kravond suutis suurendada oma toodangu mahtu rohkem kui poole võrra, kuid ettevõtte osatähtsus Eesti kangete alkohoolsete jookide kogutootmises jäi alla 0,5%.

Nagu varasematel aastatel püsis ka 2006. aasta esimesel 3 kuul kangete alkohoolsete jookide tootmise struktuuris esikohal **viin**, hõlmates 81% nende jookide tootmisest (2005.a I kv 83%). Sel perioodil toodeti Eestis hinnanguliselt 2,67 mln liitrit viina, mida oli 2,2% vähem kui aasta tagasi. Maitsestatamata viina toodeti 4,4% mullusest vähem, seevastu maitsestatud viina toodeti 37% rohkem. Selline areng muutis mõningal määral maitsestatud ja maitsestatamata viinade proportsioone maitsestatud viina kasuks. Kui 2005. aasta I kvartalis hõlmasid maitsestatud viinad 5% kogu viinatoodangust, siis 2006. aasta I kvartalis 7%. Kohalikule turule müüdi 80% Eestis toodetud viinast (2005.a I kv 60%).

Viinatootjate pingerida oli sama mis kangete alkohoolsete jookide tootmises. Suurimaks viinatootjaks Eestis oli jätkuvalt AS Liviko, kellele järgnesid AS Altia Eesti ja AS Onistar. Võrreldes aastatagusega suurendasid viinatoodangu mahtu oluliselt AS Liviko ja AS Kravond, teiste ettevõtete viinatoodang vähenes.

Liköörid olid kangete alkohoolsete jookide tootmise struktuuris teisel kohal, hõlmates sellest vaadeldaval perioodil 17%. Likööre toodeti 2006. aasta I kvartalis hinnanguliselt 550 tuhat liitrit, seega toodangu maht suurenes 2005. aasta I kvartaliga võrreldes 19%. Siseturule müüvad Eesti tootjate likööri kogused suurenesid aastatagusega võrreldes 16%. Samas suurenes ka likööride eksport ja import.

AS Liviko oli suurimaks **likööride** tootjaks Eestis, kellele kuulus jätkuvalt 80% selle joogi toodangumahust. AS Liiwi Heliis oli tootjate pingereas teiseks, hõlmates 9% likööride kogutoodangust. Järgneva 3 ettevõtte osakaalud tootmise struktuuris olid enam-vähem võrdsed -

AS Altia Eesti ja AS Remedia moodustasid kumbki 4% ja AS Onistar 3% likööride kogutoodangust.

Teistest kangetest alkoholsetest jookidest kasvas **konjaki-brändi** tootmine (+16%), **viski** toodangu maht vähenes oluliselt (-51%), vähem toodeti ka džinni (-4%), kuid kahe viimase joogi osakaalud kogu tootegrupi tootmise struktuuris olid märkamatud. Vaadeldaval perioodil toodeti varasemaga võrreldes oluliselt rohkem **muid kangeid alkoholseid jooke** (1,5 korda). Valdav osa eelnimetatud jookidest müüdi endiselt kohalikule turule – peaaegu kõik Eestis toodetud konjak-brändi (98%) müüdi siseturule, džinni müüdi siseturule 85% ja viskit müüdi rohkem kui toodeti, seda tõenäoliselt varude arvel.

Valdava osa (94%) **viskist** tootis AS Liviko, oluliselt väiksemaid koguseid tootsid ka AS Altia Eesti ja AS Onistar. **Džinni** tootmises oli esikohal AS Liviko (osakaaluga 75%), kellele järgnesid AS Remedia ja AS Liiwi Heliis. **Konjakit** tootsid AS Liviko (hõlmas 88% tootmisest) ja AS Remedia. **Muude kangete alkoholsete jookide** turuliidriks on endiselt AS Altia Eesti, kus toodeti 82% nende jookide kogutoodangust.

Väliskaubandus

Kangete alkoholsete jookide eksportikäive oli 2006. aasta I kvartalis 62,7 mln krooni ja impordikäive 106,2 mln krooni. Vaadeldaval perioodil oli selle tootegrupi väliskaubakäibe saldo 43 mln krooniga negatiivne, sealjuures eelmisel aastal olid nende jookide ekspordi ja impordi käibed peaaegu võrdsed. 2006. aasta 3 kuul olid kangete alkoholsete jookide nii ekspordi- kui impordikäibed väiksemad kui 2005. aasta I kvartalis (vastavalt 51% ja 14% väiksemad). Selle põhjuseks olid kaks korda madalamad keskmised ekspordi- ja impordihinnad, sest nii ekspordi- kui impordikogused võrreldes aastatagusega suurenesid.

Eesti turul on selliseid hüppelisi muutusi toimunud varemgi, kuid siin võib tegemist olla ka ettevõtete poolt esitatud väliskaubandusandmete või statistikaameti poolse ebatäpsusega. Peale EL-ga liitumist ja uue andmete kogumise meetodika kasutuselevõttu on väliskaubandusandmete usaldusväärsus märgatavalt vähenenud. Seda saavad aga andmete esitajad, kes ise on ka nende kasutajad, parandada statistikaaruannete regulaarse edastamisega statistikaametile, samas järgides väga hoolikalt aruannete täitmise etteantud juhiseid ja kasutades täpselt neid

Tabel 4

Kangete alkoholsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad I kvartalis 2004-2006 (100%-lise alkoholina)

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2004 I kv	2005 I kv	2006 I kv	2004 I kv	2005 I kv	2006 I kv	06 I kv/05 +/- %
Eksport	58.83	276.50	126.70	16,506	127,094	62,680	-50,7
Import	140.36	187.20	90.80	37,376	123,441	106,213	-14,0

Allikas: ESA

Tabel 5

Kangete alkoholsete jookide toodang, põhieksporti ja –impordi kogused
I kvartalis 2004-2006 (tuh liitrit, 100%-lise alkoholina)

	2004 I kv	2005 I kv	2006 I kv	06 I kv/05, %
Toodang*	1 208,4	1 269,2	1 261,6	-0,6
Eksport	280,6	459,7	494,8	7,6
Import	266,3	659,4	1 170,0	77,4

*hinnanguline absoluutalkoholis; ümberarvutustel keskmiseks kanguseks võetud 38%

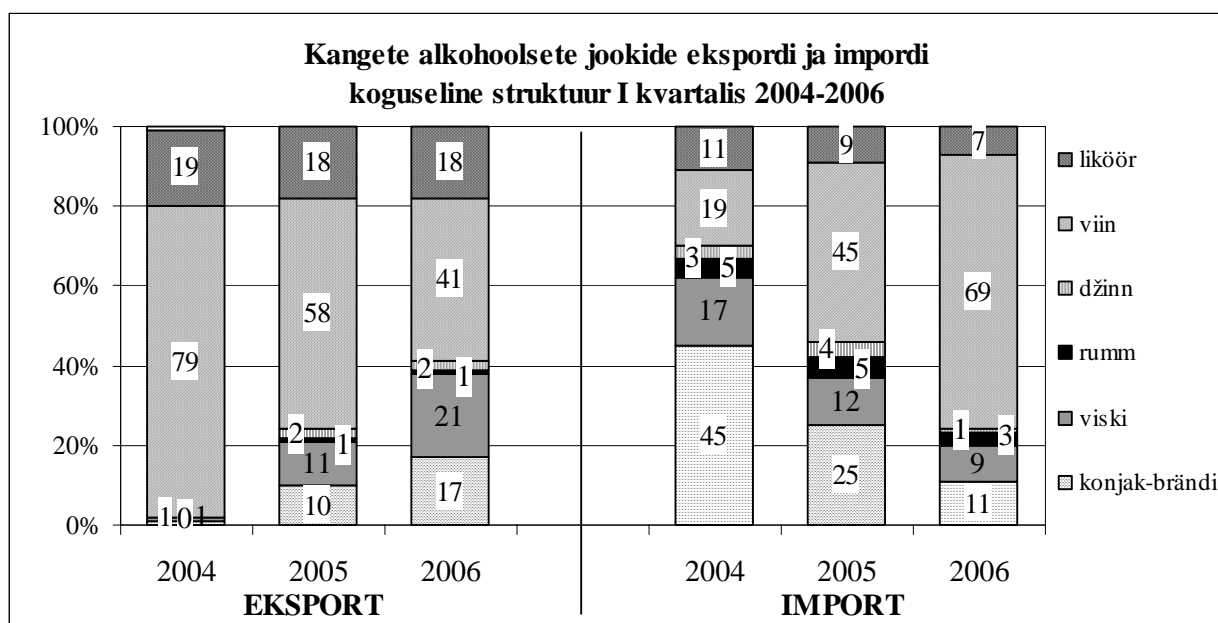
ühikuid, mis aruannetes nõutud. Andmete kvaliteeti parandaks ka statistikaameti poolt rangem suhtumine väliskaubandusstatistika kogumisse ettevõtetelt.

Kangete alkoholsete jookide koguseline eksport suurenes 8% 2005. aasta I kvartaliga võrreldes. **Viin**, mida müüdi Eestist välja 201 tuh l (100%-lise alkoholina), oli jätkuvalt esikohal nende jookide müügis välisturule, kuid see kogus oli 24% väiksem kui eelneval aastal. Väljamüüdavate mahtude langus põhjustas viina osakaalu vähenemise kangete alkoholsete jookide koguselises ekspordis 58%-lt 2005. aasta I kvartalis kuni 41%-ni vaadeldava aasta I kvartalis.

Viina ekspordi sihtriikide hulgas oli jätkuvalt esikohal Läti, hõlmates 58% kogu viina ekspordist, kuid kogused olid ligi 3% väiksemad kui aasta tagasi. Tähtsusest teiseks viina ekspordi sihtriigiks oli Prantsusmaa ning sinna eksporditud viina kogused kasvasid mullusega võrreldes oluliselt, mille tulemusel suurenes ka Prantsusmaa osakaal viina ekspordis 19%-ni. Viina müük Soome vähenes 50%, mis põhjustas selle osatähtsuse languse 10%-ni (2005.a I kv 15%).

Likööride ekspordimaht suurenes aastaga 11% , ulatudes 92 tuh liitrini (2005. I kv 83 tuh l). Nende osakaal kangete alkoholsete jookide müügis välisturule on kolme viimase aasta I kvartalis püsinud enam-vähem samal tasemel. Suurem osa Eesti likööre (36%) müüdi endiselt Soome. Venemaale eksporditud kogused vähenesid, kuid hõlmasid rohkem kui 1/5 likööride koguekspordist. Kasvas likööride väljamüük Läti ja Leetu, millega kaasnes ka nende osakaalu suurenemine vastavalt 20% ja 18%-ni. ESA täpsustatud andmetel toimus olulisim kasv Ukrainasse väljamüüdud mahtude osas. Kui 2005. aasta 3 kuuga müüdi sinna likööre vaid 23 tuh l, siis vaadeldaval perioodil 3,2 mln l ning need kogused moodustasid 4% likööride ekspordimahust.

Teistest kangetest alkoholsetest jookidest suurenesid oluliselt **konjaki-brändi** ekspordikogused - neid müüdi Eestist välja 87% rohkem kui eelmise aasta 3 kuul, mis suurendas selle joogi osakaalu kogu tootegrupi ekspordis 17%-ni (2005.a I kv 10%). **Viski** eksport kahekordistus aastatagusega võrreldes ning selle joogi osatähtsus ekspordis pidevalt suureneb. **Džinni** ja **rummi** viidi välja vähem kui eelmisel aastal, kuid nende osakaalud ei ole aastaga muutunud, moodustades vastavalt 2% ja 1%.

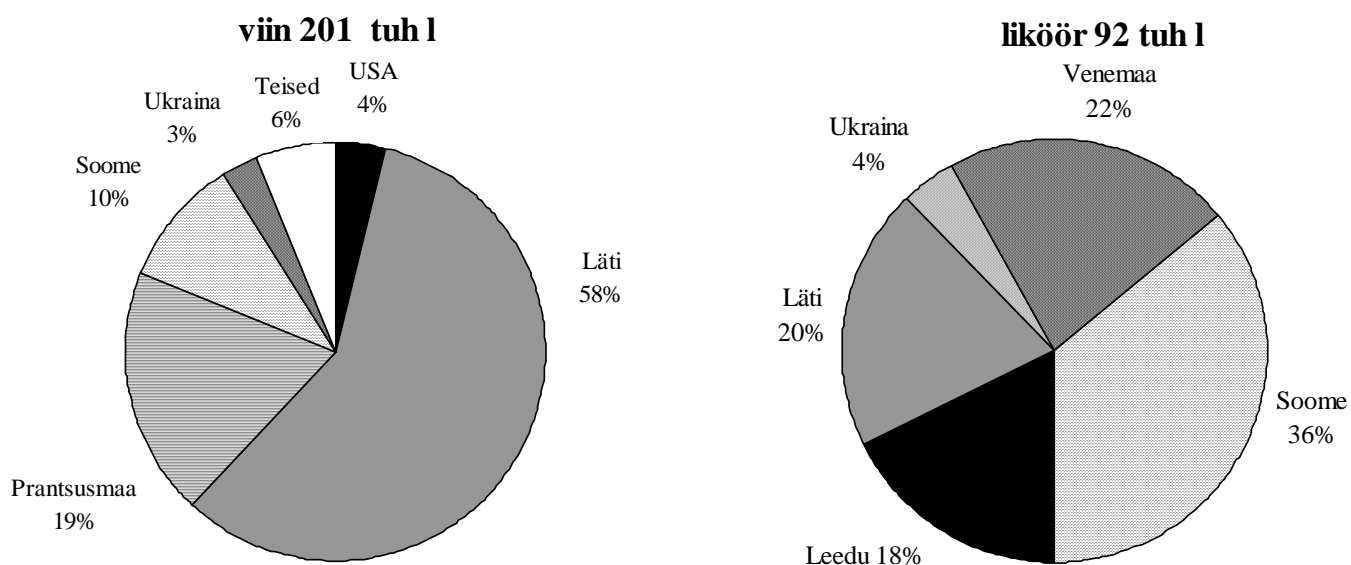
Tabel 6

Kangete alkoholsete jookide koguline põhieksport ja -import ning struktuur I kvartalis 2004-2006 (1000 liitrit, 100%-lise alkoholina)

	2004 I kv	2005 I kv	2006 I kv	Struktuur 2004 I kv, %	Struktuur 2005 I kv, %	Struktuur 2006 I kv, %
EKSPORT						
Kokku kanged alk.joogid kangusega alla 80%	281	460	495	100	100	100
sh konjak ja brändi	2,8	44,0	82,2	1	10	17
Viski	3,6	51,6	106,3	1	11	21
Rumm	0	4,7	3,2	0	1	1
Džinn	0,8	11,0	10,3	0	2	2
Viin	221,4	265,6	200,9	79	58	41
Liköör	51,9	82,8	92,0	19	18	18
IMPORT						
Kokku kanged alk.joogid kangusega alla 80%	266	659	1 170	100	100	100
sh konjak ja brändi	121,2	164,3	134,1	45	25	11
Viski	44,0	78,9	103,7	17	12	9
Rumm	13,3	35,8	31,6	5	5	3
Džinn	7,6	22,9	16,6	3	4	1
Viin	50,4	297,3	807,0	19	45	69
Liköör	29,6	60,2	76,8	11	9	7

Allikas: ESA

Viina ja likööri ekspordistruktuur riigiti 2006. a I kvartalis (% ekspordikogusest)

2006. aasta I kvartalis oli olulisimaks kogu kangete alkoholsete jookide grupi välisturuks Eesti ettevõtete jaoks Läti, kuhu eksporditi 50% väljaveetud kangetest alkoholsetest jookidest. Olulisuselt järgmised olid Soome ja Venemaa, kuhu müüdi vastavalt 14% ja 13% eksporditud kangeist alkoholsetest jookidest. Samas Venemaale müüdü kogused olid kaks korda väiksemad kui aasta tagasi. Leetu ja Prantsusmaale müüdü kogused suurenesid oluliselt, vastavalt 51% ja 80% ning nende riikide osakaalud ulatusid 8% ja 5%-ni.

Tabel 7

Kangete alkoholsete jookide koguseline eksport riigiti 2006. aasta I kvartalis

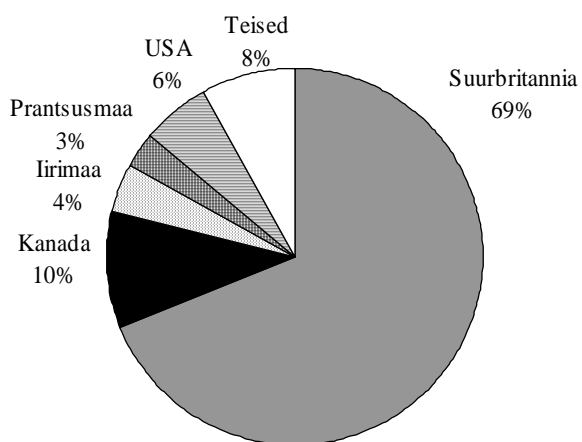
	1000 liitrit (100%-lise alkoholina)	Osakaal, %
Läti	248	50
Soome	68	14
Venemaa	67	13
Leedu	51	10
Prantsusmaa	38	8
Teised	23	5
Kokku	495	100

Allikas: ESA

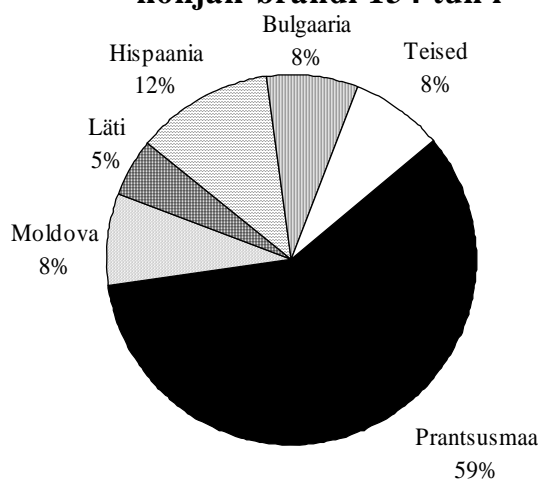
Vaadeldaval perioodil jätkus kangete alkoholsete jookide impordikoguste kasv, mis absoluutalkoholis suurenesid 77%. 2006. aasta 3 kuuga veeti ESA andmetel Eestisse sisse ligi 1,2 mln liitrit (absoluutalkoholis) kangeid alkoholseid jooke (2005.a I kv 659 tuh liitrit). Vaatamata koguste olulisele kasvule, kangete alkoholsete jookide impordikäive vähenes 14% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Sellise olukorra põhjustasid oluliselt madalamad keskmised impordihinnad.

Kangete alkoholsete jookide impordistruktuur riigiti
2006. aasta I kvartalis (% impordikogusest)

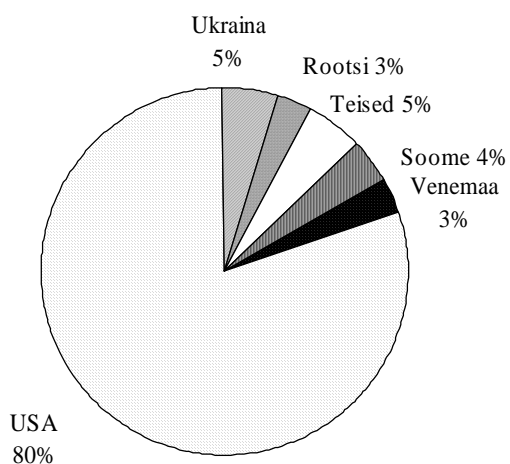
viski 104 tuh l

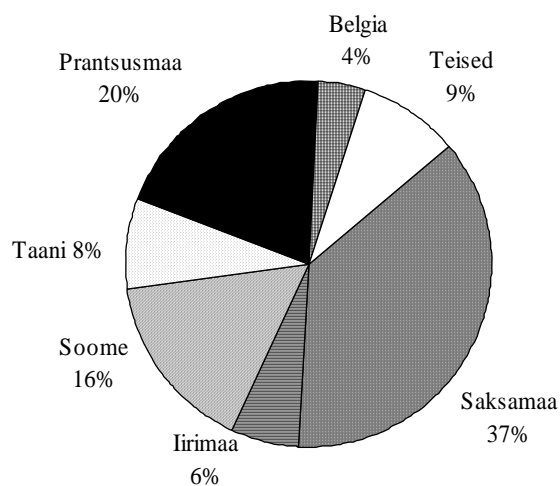
konjak-brändi 134 tuh l

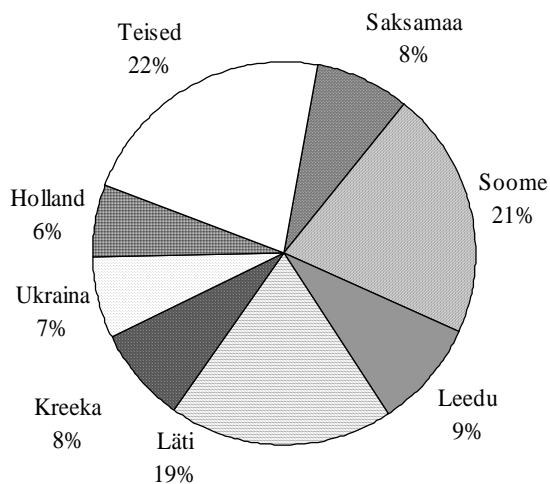
viin 807 tuh l

liköör 77 tuh l

muud piiritusjoogid 755 tuh l

Kangete alkoholsete jookide impordistruktuuris oli jätkuvalt esikohal **viin**, hõlmates 69% kogu tootegrupi sisseveokogustest (aasta tagasi 45%). Viina impordikoguste kasv oli teistest jookidest kiirem (3,6 korda), mille põhjustas tööstuse tooraineks mõeldud väga kange viina jätkuv sissevedu. Võimalik, et osa sellest eksporditi piiritusena edasi Läti või Leetu.

2006. aasta I kvartalis püsis viina impordis esikohal USA, kust toodi sisse 653 tuh liitrit viina (100%-lise alkoholina), mis moodustas 80% kogu viinaimpordist ja millest valdav osa oli suurtes vaatides tööstuse tooraineks kasutatav viin. Teisele kohale osakaaluga 5% tõusis Ukraina ning sealt imporditud viinakogused suurenesid 47% 2005. aasta I kvartaliga võrreldes. Soome viin hõlmas 4% kogu viinaimpordist, kusjuures kogused ei ole aastaga oluliselt muutunud. Rootsist ja Venemaalt sisseveetud viina kogused suurenesid ning nende riikide osakaalud ulatudes 3%-ni imporditavatest kogustest.

Konjaki-brändi impordikogused olid I kvartalis 18% väiksemad kui aasta tagasi ning nende jookide osatähtsus impordis langes 14%-punkti võrra (2006.a I kv 11%; 2005.a I kv 25%). Nii nagu eelmistel aastatel, oli ka vaadeldaval perioodil suurimaks konjaki impordimaaks Prantsusmaa, kust toodi üle poole (59%) konjaki-brändi kogusest. Hispaania konjakid-brändid moodustasid 12%, kuid mõlemast riigist sisseostetud kogused olid väiksemad kui 2005. aasta I kvartalis. Moldovast ja Bulgaariast pärit tooted moodustasid 8%, kusjuures viimasest toodud kogused suurenesid 3 korda. Läti hõlmas 5% konjaki-brändi koguimpordist.

Likööri ja **viski** impordikogused olid vastavalt 28% ja 31% suuremad ning **džinni** ja **rummi** sisseveokogused vastavalt 27% ja 12% väiksemad kui 2005. aasta I kvartalis. Likööride impordis oli endiselt esikohal Saksamaa, kust sisse ostetud kogused ulatusid 37%-ni selle joogi impordist. Olulisteks importlikööri päritolumaadeks olid veel Prantsusmaa (20%) ning Soome (16%). Suurem osa (69%) **viskist** imporditi jätkuvalt Suurbritanniast, 10% importviskist veeti sisse Kanadast ja 6% USA-st.

Tabel 8

Kangete alkoholsete jookide koguseline import riigiti 2006. aasta I kvartalis

	1000 liitrit (100%-lise alkoholina)	Osakaal, %
USA	653	56
Prantsusmaa	99	9
Suurbritannia	92	8
Saksamaa	49	4
Soome	47	4
Ukraina	39	3
Läti	34	3
Teised	157	13
Kokku	1 170	100

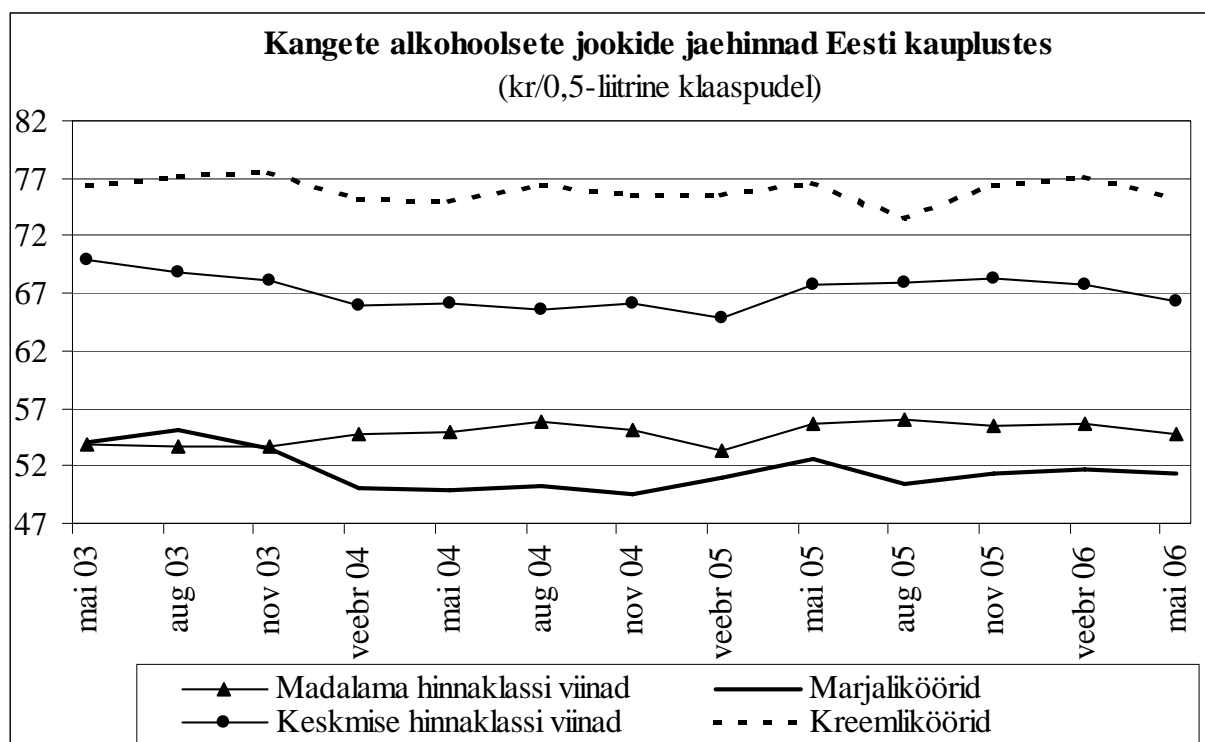
Allikas: ESA

Kogu kangete alkoholsete jookide sisseveos Eestisse olid vaadeldaval perioodil põhilisteks impordi päritoluriikideks USA, Prantsusmaa ja Suurbritannia. USA osatähtsus selle tootegrupi impordis on viimastel aastatel viina tooraine impordi suurenemise tõttu jõudsalt kasvanud ning sealt osteti sisse rohkem kui pool selle tootegrupi koguimpordist. Prantsusmaa ja Suurbritannia osakaalud olid enam-vähem võrdsed, moodustades vastavalt 9% ja 8% tootegrupi impordist. Soome ja Saksamaa osakaalud olid võrdsed, hõlmates 4% Eestisse sissetoodud kangete alkoholsete jookide kogustest ning nende impordimahud olid vastavalt 2% ja 13% suuremad kui aasta tagasi.

Hinnad

2006. aasta veebruaris EKI poolt läbiviidud kohalike alkoholitoodete hinnavaatlus Eesti suuremate linnade kauplustes näitas, et nii madalama kui keskmise hinnaklassi viinad olid kallimad kui 2005. aasta alguses ja seda nii Eestis tervikuna kui Tallinnas. Suurem tõus toimus Tallinnas madalama hinnaklassi viinade osas (+6,7%). Kõrgema hinnaklassi viinade hinnad olid aasta jooksul stabiilsed.

Joonis 6

Marjalikööride hinnad olid 2006. aasta I kvartalis aastatagusega võrreldes mõõdukalt tõusnud - Eesti keskmine hind oli 1,4% ja Tallinna keskmine hind 1,8% kõrgem. Suuremate likööritootjate toodete jaehinna trendid olid erinevad - AS Remeedia tooted odavnesid keskmiselt 2,8% ja AS Liviko tooted kallinesid keskmiselt 4,4%. **Kangete** likööride Eesti keskmised hinnad aasta jooksul kõikusid, kuid olid 2006. aasta I kvartalis (veebruaris) enam-vähem samad mis aasta tagasi. Tallinnas kangete likööride keskmised hinnad aasta jooksul ei

muutunud. **Kreemlikööride** hinnad tõusid novembris ning 2006. aasta veebruarikuu vaatluse ajal olid nad 2% kõrgemad eelmise aasta sama perioodiga võrreldes.

Eesti keskmised **džinnide** hinnad olid kolme viimase kvartali jooksul enam-vähem stabiilsed, kuid käesoleva aasta veebruaris oli džinn kauplustes 1,5% kallim kui 2005. aasta veebruarikuu vaatluse ajal.

Tabel 9

Eesti kangete alkoholsete jookide keskmised jaehinnad kauplustes
(0,5-liitrise klaaspudeli hind kroonides koos käibemaksuga)

	Veebr. 2005	Aug. 2005	Nov. 2005	Veebr. 2006	Muutus veebr.06/ veebr.05, %	Mai 2006
Eestis keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)						
Madalam hinnaklass	53.39	56.09	55.51	55.65	4,2	54.76
Keskmine hinnaklass	64.93	67.98	68.21	67.82	4,5	66.37
Kõrgem hinnaklass	143.53	142.78	145.30	145.15	1,1	145.30
Liköörid						
Marjaliköörid	51.04	50.46	51.26	51.77	1,4	51.32
Kanged liköörid	92.10	93.11	89.64	92.47	0,4	90.21
Kreemliköörid	75.53	73.50	76.37	77.17	2,2	75.25
Džinnid	71.93	71.20	71.47	73.01	1,5	71.03
Tallinnas keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)						
Madalam hinnaklass	52.40	56.74	55.52	55.92	6,7	53.45
Keskmine hinnaklass	66.07	70.16	68.69	68,73	4,0	67.54
Kõrgem hinnaklass	145.97	145.97	145.97	145.97	0,0	151.00
Liköörid						
Marjaliköörid	50.40	51.18	50.86	51.33	1,8	51.68
Kanged liköörid	92.63	92.63	92.63	92.63	0,0	89,45
Kreemliköörid	76.52	75.40	78.13	78.13	2,1	75.45
Džinnid	73.07	74.48	72.88	73.23	0,2	72.63

¹ 0,7-liitrine klaaspudel;

Allikas: EKI

EKI poolt märtsis 11-s Euroopa Liidu pealinnas läbiviidud rahvusvahelise hinnavaatluse kohaselt olid Tallinna supermarketites populaarsemate kohalike **viinabrändide** hinnad madalamad kui 2005. aasta detsembris ja märtsis, sealjuures olid hinnad kõrgemad kui Riias, Berliinis ja Vilniuses (vastavalt 57%, 22% ja 4%). Varssavi supermarketite viinad kallinesid detsembriga võrreldes ning nad olid kallimad kui Eesti pealinnas. Praha viinad olid 2006. aasta märtsis odavamad nii 2005. aasta lõpuga (-5%) kui ka aastatagusega võrreldes (-17%).

Soomes ja Hollandis olid hinnad stabiilsed ja oluliselt kõrgemad kui Tallinnas. Viina hinnad Stockholmi Systembolageti kauplustes olid 2006. aasta I kvartalis 2% kõrgemad kui 2005. aasta lõpus võrreldes ning ka seal olid hinnad eelkõige kõrgemate aktsiisimaksude tõttu Tallinna hinnatasemest kõrgemad.

Tabel 10

Viina hinnad Euroopa pealinnade supermarketites 2005. – 2006. aastal
(kuu esimese nädala seisud, kr)

Pealinn	Viin 38-40%, 0,7-0,75 l			
	märts 2005	september 2005	detsember 2005	märts 2006
Tallinn	89.95	92.03	92.03	86.97
Riia	50.98	54.54	46.98	55.44
Vilnius	80.39	80.62	70.74	83.83
Varssavi	105.80	107.77	98.09	99.11
Praha	121.33	81.81	105.31	100.22
Helsingi	232.51	232.51	232.51	232.51
Amsterdam	242.52	-	242.52	242.52
Stockholm	330.13	317.98	311.28	317.90
Berliin	114.06	71.53	68.66	71.53

Allikas: EKI

3. ÕLU

Tootmine

ESA andmetel ulatus Eesti **õlletoodangu** maht 2006. aasta I kvartalis 27 mln liitrini, olles 1,6 mln liitri võrra ehk 5,6% aastatagusest väiksem. Selle põhjuseks oli väiksem välisturu nõudlus. Õlle tootmise struktuur on aastaga muutunud – rohkem toodeti lahjat õlut (alk. sisaldus alla 6%), mis moodustas õlle kogutoodangust 72% (2005.a I kv 68%) ning kange õlu (alk. sisaldus üle 6%) moodustas 28% kogutoodangust (2005.a I kv 32%). Kohaliku õlle müük siseturule kasvas 2006. aasta 3 kuul 8%, kusjuures lahjade õllede müük suurenes (+13%) ja kangete õllede müük vähenes (-2%). Samal ajal oli õlle eksport mullusest 29% väiksem. Valdav osa (84%) kodumaisest õlletoodangust realiseeriti jätkuvalt kohalikul turul.

AS Saku Õlletehas ja AS Tartu Õlletehas on endiselt õlle juhtivateks tootjateks Eestis ning nende summeeritud osakaal ulatus 88%-ni õlle kogutootmisest (2005.a I kv 74%). AS Saku Õlletehas püsis õlletootmises esikohal ning tema toodang moodustas 47% Eesti kogu õlletoodangust (2005.a I kv 43%). Ka AS Tartu Õlletehase toodangu mahu osatähtsus oli aastatagusest suurem (2006.a I kv 41%, 2005.a I kv 31%). 2006. aasta 3 kuuga mõlema suurema õlletootja toodangud kasvasid, kusjuures AS Tartu Õlletehase tootmine kasvas kiiremini.

Väliskaubandus

Õlut eksporditi 2006. aasta 3 kuuga 25 mln krooni eest, samal ajal imporditi 17 mln krooni eest. Seega oli õlle väliskaubandusbilanss jätkuvalt positiivne ja selle põhjuseks oli õlle impordikäibe kiirem langus ekspordikäibega võrreldes. Alkohoolsete jookide ekspordikäibes oli õlu olulisuselt endiselt teise kohal, hõlmates 20% kogukäibest (2005.a I kv 16%). Õlle ekspordikäive olid 2006. aasta 3 esimesel kuul 16% väiksem kui aasta tagasi ja seda väiksemate koguste Eestist väljamüügi tõttu, kuna ekspordihinnad olid kõrgemad kui aasta tagasi. 2006. aasta I kvartalis õlle ekspordikogused vähenesid 29% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes.

Tabel 11

Õlle rahaline põhieksport ja -import ning
ekspordi- ja impordihinnad I kvartalis 2004-2006

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2004 I kv	2005 I kv	2006 I kv	2004 I kv	2005 I kv	2006 I kv	06 /05 +/- %
Eksport	4.33	5.24	6.20	19,527	29,389	24,838	-15,5
Import	5.79	9.27	7.71	20,772	21,794	16,768	-23,1

Allikas: ESA

Tabel 12

Õlletoodang, põhieksporti ja –impordi kogused
I kvartalis 2004-2006 (tuh liitrit)

	2004 I kv	2005 I kv	2006 I kv	06 I kv/05 I kv, %
Toodang	20 540	28 620	27 010	-5,6
Eksport	4 511	5 607	4 009	-28,5
Import	3 587	2 352	2 175	-7,5

Allikas: ESA

Läti ja Leedu olid endiselt suurimateks Eesti õlle sihtturgudeks väljaspool Eestit ning sinna müüdnud kogused moodustasid 72% kogu õlleeksportist. Soome eksporditud õlle koguste osatähtsus ei ole aastaga oluliselt muutunud, hõlmates 20% õlle eksportist (2005.a I kv 18%), samal ajal kogused vähenesid. Taani väljaveetud kogused suurenesid oluliselt, kui aasta tagasi müüdi sinna 1,5 tuh liitrit õlut, siis jooksva aasta 3 kuuga ulatusid need kogused 232 tuh liitrini.

Tabel 13

Õlle koguseline eksport riigiti 2006. aasta I kvartalis

	1000 liitrit	Osakaal, %
Läti	1 657	41
Leedu	1 223	31
Soome	813	20
Taani	232	6
Teised	84	2
Kokku	4 009	100

Allikas: ESA

Õlle impordikäive vähenes 2006 aasta 3 kuuga 23% 2005. aasta sama perioodiga võrreldes ning õlle osakaal alkoholsete jookide impordi kogukäibes vähenes sellega 9%-lt 2005. aasta I kvartalis 6%-ni. Impordikäibe vähenemine toimus nii madalamate impordihindade arvel, mis langesid 17% kui ka väiksemate impordikoguste arvel. Impordikogused vähenesid 8%, kusjuures õlut toodi Eestisse sisse aastatagusest vähem peaaegu kõikidest olulistest impordimaadest.

Soome oli endiselt tähtsaimaks importõlle päritoluriigiks, kust imporditud kogused hõlmasid ligikaudu 1/3 kogu vaadeldaval perioodil Eestisse sisseostetud õllest. Teisel kohal oli Läti, kust osteti sisse 15% imporditud õllest. Suurenenud impordikoguste tõttu tõusis oluliselt kolmandale positsioonile Holland, mille osatähtsus ulatus 13%-ni kogu õlle impordimahust. Venemaalt toodi 10%, Ukrainast 6% ja Tšehhist 5% õlle koguimpordist I kvartalis.

Tabel 14

Õlle koguseline import riigiti 2006. aasta I kvartalis

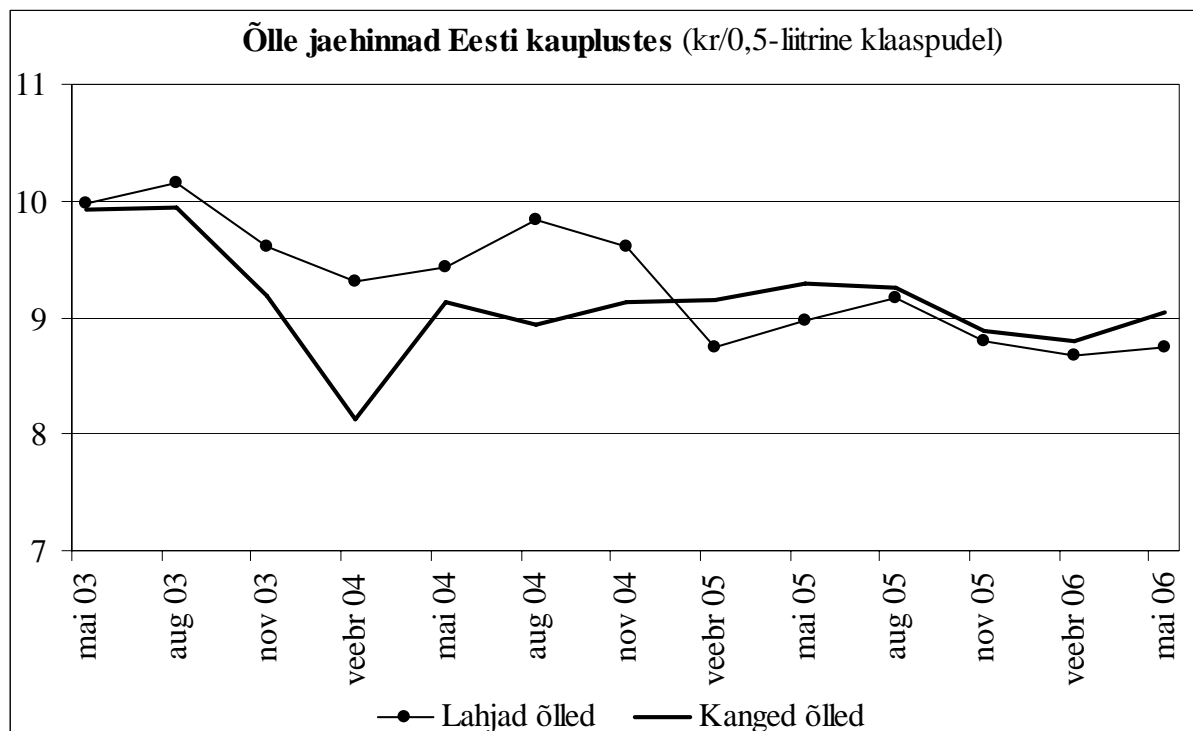
	1000 liitrit	Osakaal, %
Soome	673	31
Läti	328	15
Holland	280	13
Venemaa	216	10
Ukraina	124	6
Tšehhi	120	5
Teised	434	20
Kokku	2 175	100

Allikas: ESA

Hinnad

2006. aasta I kvartalis olid õlled Eesti kauplustes odavamad kui aasta tagasi. Suurem langus toimus Tallinnas, kus lahjade ja kanged õlled hinnad olid 6% madalamad eelmise aasta I kvartaliga võrreldes. Eesti keskmised hinnad langesid vähem kui Tallinnas - lahjad õlled odavnesid aastaga vaid 1% ja kanged õlled 4%.

Joonis 6

Tabel 15

Eesti õlle keskmised jaehinnad kauplustes
(0,5-liitrise klaaspudeli hind kroonides koos taara hinna ja käibemaksuga)

	Veebr. 2005	Aug. 2005	Nov. 2005	Veebr. 2006	Muutus veebr.06/ veebr.05, %	Mai 2006
Eestis keskmiselt						
Lahja õlu <6%	8.75	9.16	8.79	8.67	-1,0	8.75
Kange õlu >6%	9.15	9.26	8.88	8.80	-3,8	9.05
Tallinnas keskmiselt						
Lahja õlu <6%	9.03	9.58	8.63	8.48	-6,1	8,66
Kange õlu >6%	8.93	9.10	8.55	8.41	-5,7	8,80

Allikas: EKI

EKI rahvusvahelised hinnavaatlused näitasid, et populaarsemate **õllede** keskmine hind Tallinna supermarketites oli 2006. aasta märtsi algul endiselt kõrgem kui teistes Balti riikides ja Prahas. Varssavis õlu kallines eelmiste vaatlustega võrreldes ning jõudis peaaegu Tallinna hinnaga võrdsele tasemele. Teistes vaatluse all olevates pealinnades olid õlled Tallinnas müüdavast kallimad, eriti Helsingis, kus hinnad ületasid Eesti pealinna hindu 2,5 korda. Populaarsemate õllebrändide hinnad Tallinna supermarketites olid detsembris ja septembris samad, kuid 2006. aasta märtsis tõusid hinnad peaaegu eelmise aasta märtsikuu tasemele. Aastaga kallines õlu teistest linnadest rohkem Praha kauplustes, kus kasv ulatus 58%-ni. Ligi 1/4 võrra tõusid õlle hinnad Riias ja Varssavis. Suuremad hinnalangused toimusid Amsterdams ja Stockholmis, vastavalt 22% ja 13%. Vilniuses hinnad I kvartalis ei muutunud, kuid olid aastatagusega võrreldes 8% madalamad. Helsingis olid õlle hinnad 2005. aastal üpris stabiilsed, kuid käesoleva aasta märtsiks oli õlu 6% odavam kui aasta tagasi.

Tabel 16

Õlle hinnad Euroopa pealinnade supermarketites 2005. aastal
(kuu esimese nädala seisud, kr)

Pealinn	Õlu hele, 4,3-4,7%, 0,5 l koos taara hinnaga			
	märts 2005	september 2005	detsember 2005	märts 2006
Tallinn	9.57	9.03	9.00	9.66
Riia	5.79	6.90	6.90	7.35
Vilnius	8.34	7.21	7.66	7.66
Varssavi	7.57	8.97	8.29	9.33
Praha	4.77	6.83	8.94	7.55
Helsingi	25.97	25.97	25.97	24.51
Amsterdam	15.65	-	10.33	12.20
Stockholm	16.85	14.81	14.66	14.74
Berliin	10.01	6.13	9.08	10.33

Allikas: EKI

tehas, kelle toodangu maht suurenes märgatavalt ning osatähtsus siidri kogutootmises ulatus 2006. aasta I kvartalis 27%-ni (2005.a 35%). Siidreid toodab ka AS Viru Joogid, kelle toodangu maht kasvas suurtootjatest oluliselt kiiremini, kuid kogused olid võrreldes eelpool nimetatutega suhteliselt väikesed, hõlmates 4% siidrite kogutootmisest. Vaatlusperioodil müüdi kohalikust siidritoodangust 57% Eesti turul (2005.a I kv 76%).

EKI hinnangul (ESA andmed + EKI kogutud info) toodeti 2006. aasta I kvartalis Eestis **puu- vilja- ja marjaveine** kokku 1,56 miljonit liitrit, mida oli 10% vähem möödunud aasta samal perioodil (2005.a I kv 1,73 mln l). Eestis toodetakse endiselt nii naturaalseid kui kangendatud marjaveine, kuid nende tootmise proportsioonid on veidi muutunud aastatagusega võrreldes – 94% toodetud veinidest olid kääritamismeetodil saadud naturaalsed puuvilja- ja marjaveinid ja 6% toodangust moodustasid kangendatud veinid (2005.a I kv vastavalt 96% ja 4%). Viimaste tootmine kasvas vaadeldaval perioodil rohkem kui 1/4 võrra eelneva aasta I kvartaliga võrreldes, seevastu naturaalseid veinide tootmine oli 10% väiksem kui aasta tagasi. Suurimaks kangendatud veinide tootjaks oli I kvartalis AS Kravond.

Eestis toodetakse nii lauaveine kui ka siidritootmises toorainena kasutatavaid veine. Siidri tooraineks kasutatavate veinide tootmine kasvas 19% ning nende osatähtsus kogu Eesti veinitoodangus suurenes 62%-lt 2005. aasta I kvartalis kuni 82%-ni 2006. aasta I kvartalis. Suurim siidri toorainena kasutatavate veinide tootja Eestis oli I kvartalis AS Linda Nektar.

Väliskaubandus

Lahjade alkoholsete jookide ekspordikäive oli 2005. aastal kokku 17 mln krooni ja impordikäive 44 mln krooni. Seega väliskaubakäibe saldo püsis negatiivsenä.

Eelmise aasta I kvartaliga võrreldes suurenes lahjade alkoholsete jookide ekspordikäive 8%, mille põhjuseks oli keskmiste ekspordihindade tõus (+11%), samal ajal ekspordikogused olid väiksemad kui aasta tagasi. 54% antud tootegrupi ekspordikäibest saadi siidri, 40% segatud piiritusjookide ja 6% muude lahjade alkoholsete jookide ekspordist.

Lahjade segatud piiritusjookide rahaline eksport ulatus 2006. aasta 3 kuul 6,8 mln kroonini, suurenedes aastaga ligi 2%. Ekspordikogus oli 967,5 tuh liitrit, mis oli 14% väiksem kui aasta tagasi. Suurem osa Eestist väljaveetud segatud piiritusjookidest müüdi Lätti (58%) ja Leetu (25%). Teiste riikide osakaalud olid oluliselt väiksemad, näiteks Soome eksporditi 8% ja Ukrainasse 5% Eestist väljaviidud segatud piiritusjookidest.

Kääritatud jookide ekspordikäive oli vaadeldaval perioodil 10 mln krooni, kusjuures valdava osa sellest moodustas siidri väljamüügikäive, mis oli 9 mln krooni. Kuigi kääritatud jookide keskmised ekspordihinnad olid 2006. aasta I kvartalis 15% madalamad kui aasta eest, kindlustas ekspordikoguste 6%-line suurenemine ekspordikäibe 13%-lise kasvu.

Nagu eelmisel aastal nii ka jooksva aasta alguses müüdi valdav osa (88%) eksporditud kääritatud jookidest Leetu. Läti ja Soome osakaalud antud tootegrupi ekspordis olid mõlemal 6%.

Märgatava panuse antud tootegrupi ekspordikäibe kasvule andis siidri ekspordi kasv (+80%), sealjuures keskmised hinnad olid 9% madalamad kui 2005. aasta I kvartalis, kuid ekspordikogused kahekordistusid.

Tabel 18

Lahjade alkoholsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad I kvartalis 2004-2006

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2004 I kv	2005 I kv	2006 I kv	2004 I kv	2005 I kv	2006 I kv	06/05 I +/- %
Eksport							
Kokku	7.40	6.26	7.00	5,541	15,708	16,948	7,9
sh segatud piiritusjoogid	9.20	5.92	7.04	2,443	6,696	6,813	1,75
kääritatud joogid	7.91	7.84	6.68	3,098	9,012	10,135	12,5
sh siider	5.70	7.28	6.60	1,499	5,101	9,156	79,5
Import							
Kokku	17.90	13.10	16.49	22,838	32,565	44,166	35,6
sh segatud piiritusjoogid	41.90	13.40	20.64	10,117	16,923	27,826	64,4
kääritatud joogid	12.45	12.25	12.52	12,721	15,642	16,340	4,5
sh siider	10.00	13.00	11.60	1,916	6,685	6,570	-1,7

Allikas: ESA

Tabel 19

Lahjade alkoholsete jookide põhieksporti- ja -impordikogused I kvartalis 2004-2006 (tuh liitrit)

	2004 I kv	2005 I kv	2006 I kv	06/05 %
Eksport				
Kokku lahjad alkohoolsed joogid	750,2	2509,3	2434,2	-3,0
sh segatud piiritusjoogid	266,3	1130,0	967,5	-14,4
kääritatud joogid	483,9	1379,3	1466,7	6,3
sh siider	265,0	700,5	1389,0	98,3
Import				
Kokku lahjad alkohoolsed joogid	1276,1	2480,7	2677,8	7,9
sh segatud piiritusjoogid	241,2	1267,3	1348,0	6,4
kääritatud joogid	1034,9	1213,4	1329,8	9,6
sh siider	191,7	512,5	568,6	10,9

Allikas: ESA

Tabel 20

Lahjade segatud piiritusjookide koguseline eksport riigiti 2006. aasta I kvartalis

	1000 liitrit	Osakaal, %
Läti	557	58
Leedu	245	25
Soome	80	8
Ukraina	44	5
Teised	41	4
Kokku	967	100

Allikas: ESA

Tabel 21

Kääritatud jookide koguseline eksport riigiti 2006. aasta I kvartalis

	1000 liitrit	Osakaal, %
Leedu	1 281	88
Läti	117	6
Soome	63	6
Teised	6	0
Kokku	1 468	100

Allikas: ESA

Lahjade alkoholsete jookide grupi impordikäive kasvas rohkem kui 1/3 võrra, mida mõjutasid nii kõrgemad keskmised impordihinnad (+26%) kui ka suuremad impordikogused (+8%). Kokku imporditi 2005. aastal Eestisse 2,7 mln liitrit lahjasid alkoholseid jooke, millest pooled olid segatud piiritusjoogid ja pooled kääritatud joogid (21% siidrid).

Lahjasid segatud piiritusjooke imporditi Eestisse 2006. aasta I kvartalis ligi 1,35 mln liitrit 28 mln krooni eest. Sisseveetud kogused suurenesid 6% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Suurem osa sisseveetud segatud piiritusjookidest olid pärit Lätist, Soomest ja Suurbritanniast, kusjuures kolm juhtivat riiki hõlmasid 63% nende jookide impordist. Teiste riikide osakaalud olid oluliselt väiksemad.

Kääritatud jooke imporditi Eestisse jooksva aasta 3 kuuga 1,3 mln liitrit 16 mln krooni eest. Sealhulgas oli siidreid 569 tuh liitrit (6,6 mln kr). Kääritatud jookide impordikäive suurenes 5% ja impordikogused 10% aastatagusega võrreldes. Vaatamata siidri koguselise impordi 11%-le kasvule oli madalamate keskmiste impordihindade tõttu impordikäive ligi 2% väiksem kui aasta tagasi. Rohkem kui pool (53%) kääritatud jookide impordist tuli endiselt Soomest, 16% pärines Leedust. Teiste riikide osakaalud olid alla 10%.

Tabel 22

Lahjade segatud piiritusjookide koguseline import riigiti 2006. aasta I kvartalis

	1000 liitrit	Osakaal, %
Läti	439	33
Soome	214	16
Suurbritannia	192	14
Saksamaa	90	7
Ukraina	85	6
Mehhiko	82	6
Rootsi	51	4
Teised	195	14
Kokku	1 347	100

Allikas: ESA

Tabel 23

Kääritatud jookide koguseline import riigiti 2006. aasta I kvartalis

	1000 liitrit	Osakaal, %
Soome	708	53
Leedu	207	16
Saksamaa	120	9
Rootsi	103	8
Läti	54	4
Belgia	53	4
Teised	85	6
Kokku	1 330	100

Allikas: ESA

Hinnad

Siidri jaehinnad ei ole aastaga oluliselt muutunud. Nii Eestis tervikuna kui Tallinnas oli 2006. aasta veebruaris 1,5-liitrisel plastpudelil siidri keskmine hind enam-vähem sama mis 2005. aasta veebruaris. Tallinnas oli siider veebruaris 1,5% odavam kui Eestis keskmiselt.

Marjaveinide hinnad hakkasid kauplustes tõusma eelmise aasta IV kvartalis ning 2006. aasta veebruarikuus olid Eestis keskmiselt ligi 8% ja Tallinnas ligi 3% aastatagusest kõrgemad. Marjaveinide keskmised jaehinnad on Tallinnas olnud pidevalt kõrgemad kui mujal Eestis. Kuigi käesoleva aasta veebruariks oli hinnavahe Tallinna ja Eesti keskmise hinna vahel vähenenud vaid mõne sendini pudeli kohta, suurenes see järgmises kvartalis taas enam kui kroonini pudeli kohta.

Siidri ja marjaveinide keskmised jaehinnad kauplustes (kr)

	Veebr. 2005	Aug. 2005	Nov. 2005	Veebr. 2006	Muutus veebr.06/ veebr.05, %	Mai 2006
Siider*						
Eestis keskmiselt	30.48	29.49	30.38	30.56	0,2	30.01
Tallinnas keskmiselt	30.27	29.00	30.10	30.10	-0,6	30.00
Marjaveinid**						
Eestis keskmiselt	28.55	29.65	30.68	30.92	8,3	29.98
Tallinnas keskmiselt	29.96	30.56	32.36	30.98	3,4	31.34

* 1,5-liitrise plastpudeli hind kroonides koos taara hinna ja käibemaksuga

** 0,5-liitrise klaaspudeli hind kroonides koos käibemaksuga

Allikas: EKI

5. ETÜÜLALKOHOL KANGUSEGA ÜLE 80% (PIIRITUS)

Tootmine

2006. aasta esimese 3 kuuga toodeti Eestis rektifitseeritud etanooli (piiritust) 1,48 mln liitrit. Seda on 6,3% vähem kui aasta tagasi (2005.a I kv 1,58 mln l). Languse põhjuseks on nõudluse vähenemine, sest viinatoodang vähenes ja viina import suurenes oluliselt.

Väliskaubandus

Piirituse ekspordikäive oli 2006. aasta I kvartalis 11,2 mln krooni ning impordikäive 5,0 mln krooni. Seega oli kaubavahetuse saldo 6,2 mln krooniga esmakordselt positiivne. Piirituse välisurule müügi käive oli koguni üle 4 korra suurem kui 2005. aasta 3 esimesel kuul. Selle põhjuseks oli ka ekspordikoguste neljakordne suurenemine (1,2 mln liitrit), sest piirituse keskmised ekspordihinnad olid 6% madalamad kui aasta tagasi. Kuna I kvartalis oli Eesti piiritusetoodang vaid 20% suurem kui eksporditud kogused, siis võib eeldada, et osa hüppeliselt suurenenud viina impordikogustest müüdi samuti piiritusena piiri taha.

Piirituse eksport jagunes kahe Balti riigi vahel - valdav osa (83%) sellest müüdi 2006. aasta I kvartalis endiselt Läti ja ülejäänud Leetu.

Tabel 25

Rektifitseeritud etanooli rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad I kvartalis 2004-2006

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2004 I kv	2005 I kv	2006 I kv	2004 I kv	2005 I kv	2006 I kv	2006/05 +/- %
Ekspord	9.74	9.70	9.08	6,127	2,624	11,223	327,7
Import	8.41	9.32	9.59	8,447	4,275	5,067	18,5

Allikas: ESA

Tabel 26

Rektifitseeritud etanooli toodang, põhieksporti ja -impordi kogused I kvartalis 2004-2006 (tuh liitrit)

	2004 I kv	2005 I kv	2006 I kv	2006/2005, %
Toodang	760,0	1 580,0	1 480,0	-6,3
Ekspord	629,0	270,5	1 236,7	357,2
Import	1 004,1	458,5	528,6	15,3

Allikas: ESA

Tabel 27

Rektifitseeritud etanooli koguseline eksport riigiti 2006. aasta I kvartalis

	1000 liitrit	Osakaal, %
Leedu	1 024	83
Läti	213	17
Kokku	1 237	100

Allikas: ESA

Piirituse rahaline import oli I kvartalis 19% suurem kui aasta eest, kusjuures käibekasvule aitasid kaasa nii suuremad impordikogused (+15%) kui ka keskmiste impordihindade tõus (+3%) võrreldes aastatagusega. USA-st suurtes mahutites tooraineks sissetoodud viina kogused olid ligi neljandiku võrra suuremad kui piirituse impordimaht I kvartalis.

Piirituse import jagunes põhiliselt kolme riigi vahel - olulisemateks importpiirituse päritoluriikideks olid Saksamaa, Soome ja Poola.

Tabel 28

Rektifitseeritud etanooli koguseline import riigiti 2006. aasta I kvartalis

	1000 liitrit	Osakaal, %
Saksamaa	176	33
Soome	160	30
Poola	144	27
Teised	49	10
Kokku	529	100

Allikas: ESA

6. VIINAMARJAVEIN JA VERMUT

Kuna nende jookide tootmine Eestis puudub, siis vaatluse all on vaid väliskaubanduse andmed.

Viinamarjavein

Viinamarjaveini ekspordikäive oli 2006. aasta I kvartalis 10,6 mln krooni ning impordikäive 83 mln krooni ning mõlemad käibed suurenesid (vastavalt 21% ja 6%). Viinamarjaveine mittetootvale riigile omaselt oli Eesti viinamarjaveini kaubavahetuse saldo jätkuvalt negatiivne.

Suuremad muutused toimusid aga viinamarjaveini ekspordikogustes, mille mahud olid 71% suuremad kui aasta tagasi. Selle põhjuseks oli veinimüük Venemaale, mis kasvas neli korda ja Lähti, kuhu müüdnud kogused suurenesid 83%. Nendesse riikidesse müüdi viinamarjaveine eriti soodsa hinnaga, mistõttu ka keskmine viinamarjaveinide ekspordihind oli märgatavalt madalam kui aasta tagasi.

Tabel 29

Viinamarjaveini rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad I kvartalis 2004-2006

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2004 I kv	2005 I kv	2006 I kv	2004 I kv	2005 I kv	2006 I kv	2006/05 +/- %
Ekspord	49.71	58.97	36.49	0,035	10,003	10,555	5,5
Import	30.83	31.74	33.44	44,550	68,659	82,957	20,8

Allikas: EKI

Tabel 30

Viinamarjaveini koguseline põhieksport ja -import 2006. aasta I kvartalis

	2004 I kv	2005 I kv	2006 I kv	2006/2005, %
Ekspord	0,7	169,6	289,3	70,6
Import	1 444,9	2 163,1	2 481,0	14,7

Allikas: EKI

2006. aasta I kvartalis oli viinamarjaveinide impordikogused 15% suuremad ja keskmine impordihind 5% kõrgem kui eelmise aasta 3 esimesel kuul. Seetõttu kulutati ka nende impordile 21% enam raha kui aasta tagasi. Viimastel aastatel on viinamarjaveinide import märkimisväärselt suurenenud.

I kvartalis imporditi viinamarjaveine Eestisse 34 riigist. Hispaania oli jätkuvalt olulisim importveini päritoluriik, sealt sisseostetud kogused moodustasid 17% kogu veiniimpordist. Enam-vähem võrdsed osakaalud olid Prantsusmaal (12%) ja Tšiilil (11%), teiste riikide osakaalud olid alla 10%.

Tabel 31

Viinamarjaveinide koguseline import riigiti 2006. aasta I kvartalis

	1000 liitrit	Osakaal, %
Hispaania	417	17
Prantsusmaa	288	12
Tšiili	285	11
Itaalia	200	8
Rumeenia	170	7
Bulgaaria	158	6
Ungari	154	6
Argentiina	113	5
Teised	696	28
Kokku	2 481	100

Allikas: ESA

Vermut

Vaadeldaval perioodil oli vermuti rahaline eksport 1,4 mln krooni ja import 4,2 mln krooni. Kuigi ekspordikäibe kasv võrreldes aastatagusega oli ligi 10-kordne, jäi kaubavahetuse saldo 2,8 mln krooniga negatiivseks.

ESA andmetel olid vermuti ekspordikogused oluliselt suuremad kui aasta eest, kuid tervikuna jäid nad väikesteks (2006.a I kv 64,6 tuh l; 2005.a I kv 4 tuh l). Valdav osa sellest müüdi Venemaale.

Tabel 32

Vermuti rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad I kvartalis 2004-2006

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2004 I kv	2005 I kv	2006 I kv	2004 I kv	2005 I kv	2006 I kv	2006/05 +/- %
Eksport	x	35.96	21.65	0,000	0,146	1,399	858,2
Import	30,00	33.17	31.48	2,385	3,503	4,192	19,7

Allikas: EKI

Tabel 33

Vermuti koguseline põhieksport ja –import 2003-2005 (1000 liitrit)

	2004	2005	2006	2006/2005, %
Eksport	0	4,1	64,6	1475,7
Import	79,5	105,6	133,2	26,1

Allikas: EKI

Vermuti impordikogused suurenesid 26%. Itaalia oli endiselt põhiliseks vermuti päritolumaaks ning sealt toodi sisse 46% imporditud vermutist. Venemaalt toodud vermuti impordikogused suurenesid aastaga 3 korda, moodustades tänavu I kvartalis 26% vermuti koguimportist. 20% imporditud vermutist pärines Hollandist.

Tabel 34

Vermuti koguseline import riigiti 2006. aasta I kvartalis

	1000 liitrit	Osakaal, %
Itaalia	62	46
Venemaa	34	26
Holland	27	20
Saksamaa	7	6
Teised	3	2
Kokku	133	100

Allikas: ESA

KOKKUVÕTE

Andmete analüüs näitas, et 2006. aasta 3 kuuga vähenes Eestis enamike alkoholsete jookide **toodangu maht**, erandiks olid vaid lahjad segatud piiritusjoogid ja siider. Kangete alkoholsete jookide toodangu languse põhjustas eelkõige väiksem viina tootmine. Piirituse toodang langes viina nõudluse vähenemise ning kange viina suurte impordikoguste tõttu.

Alkoholsete jookide **väliskaubanduse** bilanss oli jätkuvalt negatiivne, kusjuures ekspordikäive oli ligi 1/3 võrra väiksem ja impordikäive 2% suurem kui aasta tagasi. Samas tuleb väliskaubandusandmetesse suhtuda endiselt ettevaatlikkusega, kuna peale Eesti liitumist Euroopa Liiduga muutus statistika metoodika ning ESA andmetes esineb ebatäpsusi ning andmeid pidevalt korrigeeritakse.

Enamuse alkoholsete jookide ekspordimahud kasvasid eelmise aasta I kvartaliga võrreldes, langesid vaid õlle ja lahjade alkoholsete jookide väljaveetud kogused. Ekspordikäibes moodustasid suurema osa kanged alkoholised joogid (49%) ja õlu (20%).

Impordis suurenesid kõikide alkoholsete jookide sisseveokogused, erandiks oli õlu. Olulisim impordikoguste kasv toimus kangete alkoholsete jookide osas.

Populaarsemate kodumaiste alkoholsete jookide **jaehindades** I kvartalis väga suuri muutusi ei olnud võrreldes möödunud aasta viimase kvartaliga – liköörid ja kodumaised veinid veidi kallinesid, õlu odavnes. Aastatagusega võrreldes on aga teistest enam kallinenud marjaveinid (+8%) ja viin (üle 4%). Õlu on odavnenud ka 2005. aasta I kvartaliga võrreldes, kusjuures Tallinnas rohkem kui mujal Eestis.

Alkoholsete jookide **jaekäive** ulatus 2006. aasta I kvartalis 797 mln kroonini ning seda oli 17% enam võrreldes eelneva aastaga. Sellise kasvu põhjuseks oli kõikide alkoholsete jookide müügi kasv siseturule.